

sosialurin

Eykabókstavurin

VIKKUSKIFTIÐ

Hvønn morgun, tá hann var uppkomin úr songini, stóð hann altið og rembdí sær. Hevði armarnar upp í loft, gjordi ymisk hábrøgd og boygdi seg so fimm ferðir framyvir og nært við gólvið. Kroppurin skuldi verða heilt rættur ella høvdu hesar bendingar ongan týðning. Soleiðis gjordi hann altið, áðrenn hann fór úttar í køkin.

Hetta var fyrsta árið á oynni. Nú hevði hann starvast við storri skúla í so mong áramál, at hann var vorðin troyttur av øllum hesum mongu geylandi ungum, stórum flokkum og vreiðum foreldrum. Mangan hevði hann droymt um ein minni skúla, men ongantið hevði hann tikið seg saman og hevði fingið starvið. Litil skúli bert tveir næmingar og tað var ivaleyst.

Tað var ikki tað, at honum ikki dámdi at fáast við børn, men tað var hvíldina, hann hugsaði um. Hann var so útløgvaður og troyttur av at hava starvast á so stórum skúla, og tí hevði hann tikið hesa avgerð. Tað var á kveldið, beint áðrenn hann skuldi leggja seg, at hetta var komið til hann. Hann var so undarligur hetta sama kveldið, so hann var eitt sindur í iva dagin eftir. Umsóknina hevði hann skrivað hetta sama kveldið, og eisini stungið hana í postkassan. Hann kundi sjálvandi verið farin á posthúsið morgunin eftir og biðið um hana aftur, men hetta gjordi hann ikki. Líka so gott, hugsaði hann nú.

Í tjúgu ár á sama stað. Nei, tað var ov mikið fyrri hann. Onkuntið kom slíkt á hann. Hann vildi sleppa burtur og hetta var meira ein tráan, hetta var ein megí og ein vilji. Ongangtið var hann heldur fallin til á hinum skúlanum. Tað var eins og var alt so stórt rundan um hann. Og so vóru hinir lærararnir heldur ikki sinnaðir fyrri samarbeiði, og hetta var kanska tað versta av øllum.

Nú var hann her, einalzerari og við eini góðari inntøku. Hon var ikki betur enn hon hevði verið, men nú brúkti hann minni. Bókur hevði hann altið keypt nógvar, hann las eisini nóg, men tað var bara eitt við hesum, hann dugdi ikki at ganga fram við bókhandlinum uttan at keypa eina bók. Tað var heldur ikki altið, hann hevði tíð til at lesa tær, og so stóðu tær sum ifylla á hillinum. Og hetta dámdi honum litið, tí bókurnar vóru so dýrar, og skuldu tær síðan standa sum ónytt á hillinum, ja, so var litið vunnið.

Men nú vóru ikki somu trupulleikar at dragast við. Her hevði hann ongar trupulleikar. Her var einki at fáa av øllum tí, hann hevði keypt so nóg av. Ongar bókur, uttan so hann sjálvur bestilt tær, og tað hevði hann als ongan hug til, so tá saman um kom kundi sigast at

hann var sloppin væl burtur úr øllum.

Tá hann hevði fingið sær morgunnat, var hann vanur at fara ein litlan túr við hundinum. Áðrenn hann seigliga fór gangandi niðan móti skúlanum. Skúlin var litil og ógvuliga vakur. Hann stóð miðskeiðis í bygðini. Og tað var ikki so sjáldan, at hann rendi seg í onkran av bygdamonnunum og gav sær stundir til eitt litið prát. Bygdafólkið var hugaligt og dámligt. Tá hann so hevði sagt nokur orð, fór hann aftur til gongu móti skúlanum. Næmingarnir stóðu altið og biðaðu í hurðini. Og so segði hann: Komu nú inn, hini gomlu. Og tá fóru allir inn.

Nú hevði hann bert tiggju ár eftir at starvast í, og tær hevði hann halgað hesum litla skúla. Sostatt var hann blivin so góður við henda skúlan. Hann tók altið varliga í øll lās, og skuldi hann taka eina bók av eini hill, ja, so turkaði hann sær altið so væl um hendurnar, áðrenn hann varisliga tók hana og opnaði hana í stóru hondum sínum. Pultin royndi hann ikki at koma undir, tí hann sá út til at vera heilt gamal. Kanska høvdu fleiri enn hann havt somu kenslur og tí var tað, at pulturin hevði hildið sær so væl.

Í stovuni var eitt annað litið rúm, og hetta rúmið kallaðu børnini fyrri kamaríð. Og tá hann fyrri fyrstu ferð hevði sett lykilin í lykjarholið, var tað eins og opnaðist ein heilt onnur verð honum. Her hevði skúlin bókurnar, og hetta dámdi honum, tí har vóru so nógvar gamlar bókur at finna. Tær nýggju bókurnar sá hann ikki, tí hann leitaði eftir teimum gomlu og hann hann heldur ikki so fáar. Inn ímillum og í trongum stóðu tær. Tær vóru brúnar og slitnar, og her kundi hann standa í tímar eftir loknan skúladag. Her kunda hann lesa ella seta seg niður og hugsa. Hann fann eina sanna hvíld, tá hann var inni í kamarinum.

Hvørjaferð tá hann sat inni í kamarinum, var tað eins og hevði hann leitað sær nokur ár aftur í tíðina. Og tá kom hann altið at hugsa um árin í stórbýnum. Har hevði hann mott tí fyrstu og einastu gentuni, men hann var nakað hulin og smáðin. Og hvi var hann so nógv óðrvisi enn hinir? Nei, hann var ikki óðrvisi, hann hevði ongantið havt hug. Jamen, so var hann óðrvisi. Jú, á ein hátt óðrvisi, men hann hevði ongan hug. Kanska var tað av teirri orsök, at gentan hevði gjørt tað til onkis? Hon um tað. Hann hevði ongantið havt brúk fyrri kvenskyninum. Hann hevði klárað seg. Hevði hann havt eitt kvenskyn aftrat sær, ja, so hevði hann ikki átt so nógvar bókur, og so hevði hann heldur ikki havt lisið so nóg. Tað einasta góða við kvenskyninum

kundi sigast at vera hon var ein stuðul. So var hon ein stuðul meðni, men hann hevði ikki havt henda stuðul fyrri neyðini, og hetta visti hann best sjálvur. Hevði hann verið giftur nú, ja, so hevði hann helst ikki sitið her. Hvor kona hevði vilja sett seg á útoyggj eftir at hava búð í eini tjúgu ár á stórplási? Eingin. Heldur ikki Magdalena, gamla vinkona hansara. Tey vóru næstan komin til giftu, men so bakkaði hon frá. Eitt sindur skuffaður var hann í fyrstani, men hvat, tá fyrstani kom hann fram til, at hann skuldi onga hava. Hann skuldi verða ógiftur. Tí stuðilin hevði hann í bókini. Sjálvur skrivaði hann eisini, malaði eitt sindur og yrkti.

Tá hann sat á kamarinum, fann hann eisini eina livd. Tí, sum hann hevði sagt við ein bygdamann, hvat er meiri vert enn friður og livd. Hann visti ikki sjálvur, hvat hann meinti við hesum, men bygdamaðurin hevði so avgjort skilt hann. Ikki fyrr enn kveldið eftir í mánalysinum var alt komið fram fyrri hann. Tá hevði hann staðið leingi og grunað yvir orðið: livd. Friðin hevði hann hugsað um. Hann fanst tú allastaðni har friður var, men livd kundi hann ikki rættiliga koma fram á. Tá hann hevði staðið soleiðis og grunað, var alt komið fram fyrri hann, sum í eini mynd. Hann hevði sæð brimið brotið móti kletti og hoyrt onkran rópt uppi á bo, tá var tað eins og fataði hann alt. Hann hevði fatað alt, men at siga tað í orðum, var honum ógjörlikt.

Undarligt var tað, tí nú hevði hann gloymt nærum øll árin við hin skúlan. Kanska hevði hann tomt minnið, áðrenn hann var komin á oynna. Løgið, men soleiðis var tað helst. Hann mintist okkurt, onkur hending kom fram fyrri hann, onkur avgerð ella mintist hann seg at standa og tosa við eina uppsta mammu, ið var sár yvir son sín. Ella í samrøðu við ein vreiðan faðir, ið bæði lovaði eitt og annað. Nei, fólkin á stórplássunum vóru heilt óðrvisi. Tey vóru ikki rættuliga sum tær í býnum, men heldur ikki sum tær úti á bygd. Tey vóru fyrri seg, ein millumting og ein millumvegur.

Andrass! Kom tú her og peika mær á Føroyar. Og so kundi hann bresta út úr at flenna aftaná, tí Andrass var ein ógvuliga fittur drongur, men steinbýttur. Mangan hevði hann undrast á, at hann fekk loyvi at ganga í skúla. Andrass hevði skil fyrri fiskiskapið og visti væl at siga frá vanligu arbeiðsdegnum. Hann var uppvaksin í øllum hesum, so tað var ikki so løgið, men kom tað til rokning ella at lesa danskt, ja, so tagdi hann. Sat pinna stillur og biðaði eftir lúsinginum, men hann fekk so sjáldan lúsingin, tí hann var so

fittur og friðarligur. At tosa við faðir hansara, var sum at tosa við stein. Tað einasta, ið hann kundi, var at nikka við hövduinum og svorja. Men Andrass var heilt ólíkur faðir sínum, var meiri líkur móður síni, ið var ógvuliga vøkur.

Fólkið her á oynni var óðrvisi, og her var heldur eingin Andrass at dragast við. Við honum kundi ein sita leingi og taka upp í saman, og tá hann so visti seg at hava skilt tað, og skuldi royna sjálvur, visti tað seg, at hann als einki hevði fingið við, og so mátti byrjað av nýggjum. Næmingarnir her á oynni vóru góðir í øllum, líka mikið hvørjum, so vistu teir altið okkurt til svar. Og tí var tað, at honum dámdi so væl at undirvira her. Hann kundi standa á kamarinum, meðan næmingarnir sótu í stovuni, og tímarir gingu minst líka væl. Á kamarinum kundi hann sjálvur standa og blaða í eini bók, meðan næmingarnir roknaðu ella greiddu frá í landalæru.

Aftaná skúlatíð var so nógv at takast við, og tá vildi hundurin eisini sleppa út. Við honum gekk hann altið ein langan túr niðan í bóin, tí so fekk hundurin gjørt sínar syndir. Tað var eitt góðdyr av einum hundi at vera. Hann kundi alt. Sat við borðið og át, ja, tað einasta, sum hundurin ikki kundi sjálvur, var at busta tenn. Tá mátti hann geva honum eina hjálpandi hond, men hundurin hevði viljan, ið kravdist, so hann kom skjótt eftir tí eisini. Og so ein dagin, eftir dagurða, fór hundurin inn á baðirúmi, legði framlabbarnar upp á vaskið, tók bustina í munnin og legði seg so á gólvið og tók síðan bustina millum framlabbarnar aftur og flutti so havi upp og niður, til hann var liðugur, og tá vóru tenninar eisini hvítar sum kavi.

Hetta hevði hann til fragð, men hundurin skuldi ikki læra alt ov mikið, tí tað var eisini ein vansi í hesum, og hvat so?

Á kamarinum hevði hann tær bestu lötur og hetta visti øll bygðin. Og ein dagin hevði hann eisini hugsað um, hvussu tað kundi bera til, at øll bygðin visti av hesum. Hann mintist seg ikki hava talað, men tað mátti hann hava gjørt. Og so var tað, at alt klárnaði aftur fyrri honum, hann hevði sjálvur sagt tað fyrri einum næmingi. Men hann legði ikki stórvægis í, um bygðin visti av hesum. Onkuntið var hann eitt sindur kekkur av at hava sagt tað, tí nú kom hann alla tíðina at hugsa um, hvat bygðafólkin mundu halda um hann. Eftir at hava hugsað soleiðis í eina tíð, hevði hann hildið ein fyrilestur um evnið: einsemi. Og tá næmingarnir høvdu hoyrt henda fyrilestur, var hann sannførdur um, at nú skiltu øll, hvi hann stóð soleiðis á kamarinum og